การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*

PROGRAM DEVELOPMENT TO ENHANCE DIGITAL LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER CHAIYAPHUM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

ปริศนา อาจวงษ์[1], สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ[2]
Prisana Arjwong[1], Sutthipong Hoksuwan[2]
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม[1,2]
Faculty of Education, Mahasarakham University[1,2]
Email : 66010581042@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน และผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 2) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) วิธีการพัฒนา และ (5) การประเมินผล มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

---

*Received: November 24, 2025; Revised: December 21, 2025; Accepted: December 25, 2025

ABSTRACT

This research article aims to:1) to study the current condition, the desirable condition, and the needs for enhancing digital leadership of the school administrators under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2, and 2) to develop a program to enhance digital leadership of the school administrators under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 338 participants, teachers and school administrators, as well as 5 experts. Research instruments included a rating-scale questionnaire, a semi-structured interview, and an evaluation form for program suitability and feasibility. Data were analyzed using mean, standard deviation, and the index of priority needs.

The research findings revealed that: 1. The current condition of digital leadership of the school administrators under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2 in was at a moderate level. The desirable condition of digital leadership was found at the highest level. The analysis of priority needs revealed the following order: 1) setting a digital vision, 2) digital literacy, 3) digital communication, and 4) creating a digital culture. 2. Program Development to Enhance Digital Leadership of the School Administrators under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2 consisted of five components: 1) principles, 2) objectives, 3) content, 4) development methods, and 5) evaluation. The evaluation of the program indicated that both its appropriateness and feasibility were rated at the highest level.

Keywords : Leadership Enhancement Program; Digital Leadership; School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 เป็นกรอบการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ให้สามารถรับมือความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มีแนวทางในการพัฒนาด้านการศึกษา มุ่งเน้นให้ประชาชนไทยมีกำลังสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาในอนาคต โดยการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและพัฒนานวัตกรรมการเรียน รวมถึงความพยายามในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งผลให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอื้อให้การจัดการศึกษามีความคล่องตัวและ รับความเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568-2569 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเร่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยอย่างเต็มกำลังและความสามารถ เด็กไทยทุกคนจะต้องได้

เรียนหนังสือที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล โดยมีนโยบายในการขับเคลื่อนด้านเทคโนโลยี คือการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ ,2567) ซึ่งแนวทางการบริหารงานของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ที่ใช้เป็นแนวทางให้ส่วนราชการในสังกัดและในการกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ให้นำไปยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานของส่วนราชการ คือ เป็นผู้บริหารยุคใหม่ ก้าวล้ำเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและปรับรูปแบบการทำงานเป็นดิจิทัล มี Platform รองรับการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ (อานนท์ วิชานนท์, 2567)

จากสภาพการเปลี่ยนเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทางดิจิทัล มาสู่ยุควูกา (VUCA World) ที่เต็มไปด้วยความผันผวน มีความซับซ้อนสูง และคลุมเครือเกินกว่าจะคาดการณ์ได้ จนกระทั่งมาสู่ยุคบานี่ (BANI World) โลกอันแสนเปราะบาง น่ากังวล คาดเดาและเข้าใจได้ยาก ซึ่งสถานการณ์ในยุค BANI World ส่งผลกระทบไปทุกวงการรวมถึงการศึกษาด้วย ได้แก่ ช่วงหลังวิกฤตโควิด-19 นักเรียนเกิดสภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ธุรกิจเทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ประชาชนบางกลุ่มเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี เข้าไม่ถึงข้อมูลไม่มีทักษะดิจิทัล เกิดปัญหาความเลื่อมล้ำทางดิจิทัล รวมไปถึงสภาวะทางจิตใจของนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ยุคหลังโควิดที่เปราะบางและเต็มไปด้วยความหดหู่ เครียด วิตกกังวล ซึ่งส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา (เทอดศักดิ์ ณ สงขลา, 2567) ดังนั้นการจัดการปัญหาจึงเป็นความท้าทายของผู้นำในยุคนี้จึงให้ความสำคัญกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่สามารถนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าประสงค์พบกับความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ การจัดทำให้สถาบันการศึกษาสามารถคงความมีคุณค่า มีคุณภาพ เพิ่มสมรรถนะในการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในยุคดิจิทัลที่สามารถเก็บข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด ผู้นำต้องมีความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานโดยเริ่มตั้งแต่การปฏิบัติการวันต่อวัน ตลอดจนการวางกลยุทธ์ กำหนดวิสัยทัศน์มีความเข้าใจในเทคโนโลยีและกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายของหน่วยงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยดำเนินการตัดสินใจที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (จิณณวัตร ปะโคทัง, 2561)

การจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งใน ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ตั้งแต่ระดับนโยบาย การบูรณาการเทคโนโลยีเข้าสู่การเรียนรู้ ในห้องเรียน ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร ให้พร้อมสำหรับการเป็น องค์การแห่งนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะขับเคลื่อนสถานศึกษาไปข้างหน้านั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง (สุกัญญา แช่มช้อย, 2562) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องวางแผนการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความชัดเจน ถูกต้องและรวดเร็วเป็นแบบเรียลไทม์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง เพื่อบรรลุความต้องการของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล (ปณุณิฐฐา มาเชค, 2565) ต้องส่งเสริมพัฒนาตนเองให้มีวิสัยทัศน์ และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร เพื่อยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ ตลอดจนเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในหลายมิติอย่างมีประสิทธิภาพ (สงบ อินทรมณ, 2562)

ผู้นำท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ผู้นำจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล สามารถนำพาองค์กรให้ดำรงอยู่และแข่งขันกับองค์การอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการหนึ่งที่จะกำหนดความเป็นผู้นำแบบดิจิทัล คือ ต้องดูแนวคิดของความเป็นผู้นำยุคโลกาภิวัตน์ เน้นถึงความสำคัญของอิทธิพลทางสังคม ความเป็นผู้นำแบบดิจิทัลสามารถกำหนดทิศทางการมีอิทธิพลต่อผู้อื่นและการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ผ่านการเข้าถึงข้อมูลและการสร้างความสัมพันธ์เพื่อคาดการณ์เปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียนในอนาคต ซึ่งองค์ประกอบหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ผู้นำแบบดิจิทัล 2) การพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหารและบุคลากร 3) สมรรถนะและความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร 4) การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และ 5) จริยธรรมองค์การและสังคมดิจิทัล ซึ่งความมีภาวะผู้นำทางการศึกษานี้เป็นความสามารถพฤติกรรมหรือกระบวนการที่ส่งผลต่อครูผู้สอน ผู้เรียน บุคคลอื่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์การนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กนกอร สมปราชญ์, 2562)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถในการขับเคลื่อนและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรบูรณาการเทคโนโลยีเข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษาและการทำงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ ของผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังรวมถึงการสร้างความมั่นใจและการส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนมีความรอบรู้และรู้เท่าทันการใช้เทคโนโลยี โดยยึดหลักจริยธรรมที่เหมาะสม ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ และให้ความสำคัญต่อศาสตร์การสอนที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัล (ดาวรุวรรณ ถวิลการ, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นองค์กรชั้นนำบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” โดยมีพันธกิจ คือ พัฒนาการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อความมั่นคง ส่งเสริม สนับสนุนการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศตามแนวพหุปัญญา พัฒนาครูเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะทางภาษาและเทคโนโลยี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2566) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาจะช่วยให้การ

ดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีข้อมูลสารสนเทศ สื่อคลังความรู้ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้อย่างสร้างสรรค์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังช่วยขับเคลื่อนการศึกษาไทยให้ก้าวหน้า

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าจำเป็นต้องพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถด้านภาวะผู้นำดิจิทัล สามารถนำประสบการณ์ และเทคนิคกระบวนการไปประยุกต์ใช้บริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การรู้ดิจิทัล 3) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 4) การสื่อสารดิจิทัล จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาใช้สร้างแบบสอบถาม และหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 37 ข้อ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.382 - 0.675 และความเชื่อมั่นทั้ง

ฉบับเท่ากับ 0.946 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.420 - 0.841 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.967 จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน หลังจากนั้นจึงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแบบผลโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 คน มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา คือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (Obec Awards) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอน ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifled}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล	3.45	0.89	ปานกลาง	4.69	0.54	มากที่สุด	0.359	1
2. การรู้ดิจิทัล	3.49	0.82	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.340	2
3. การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	3.50	0.61	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด	0.328	4
4. การสื่อสารดิจิทัล	3.48	0.88	ปานกลาง	4.66	0.59	มากที่สุด	0.339	3
โดยรวม	**3.48**	**0.80**	**ปานกลาง**	**4.67**	**0.52**	**มากที่สุด**	**0.341**	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.50) รองลงมาคือ การรู้ดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.49) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.48) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.45)

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.67) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.69) รองลงมาคือ ด้านการรู้ดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.68) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.65)

ส่วนความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมทุกด้านผ่านเกณฑ์ 0.3 ขึ้นไป ซึ่งหมายความว่า ทุกด้านมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการเสริมสร้าง เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.359) ด้านการรู้ดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.340) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.339) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.328) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล	**สรุปประเด็นสัมภาษณ์**
กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล	1. ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัลถือเป็นภารกิจหลักเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนดและขับเคลื่อนองค์กร 2. ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน
การรู้ดิจิทัล	1. ผู้บริหารต้องมีความรู้ ทักษะ และความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรอบด้าน 2. ผู้บริหารต้องแบ่งปันความรู้ด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา
การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	1. ผู้บริหารควรกำหนดบทบาทที่เหมาะสม ตามความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล 2. ผู้บริหารต้องอำนวยความสะดวก ในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มที่ 3. ผู้บริหารต้องส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล	สรุปประเด็นสัมภาษณ์
การสื่อสารดิจิทัล	1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการสร้างมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม และรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ 2. ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจการไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญาในการใช้สื่อดิจิทัลให้กับบุคลากร และรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและบุคลากร

หลังจากดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	
หลักการ	การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นโปรแกรมที่มุ่งพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักการไปพัฒนาตนเองและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
เนื้อหา	Module 1 กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล Module 2 การรู้ดิจิทัล Module 3 การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล Module 4 การสื่อสารดิจิทัล
วิธีการพัฒนา	การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรม
การวัดและประเมินผล	1. การประเมินความรู้และทักษะก่อนการพัฒนา 2. การประเมินความรู้และทักษะระหว่างการพัฒนา 3. การประเมินความรู้และทักษะก่อนหลังการพัฒนา และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา

จากการดำเนินการร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการของโปรแกรม						
1.1 ความชัดเจนของหลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
1.2 ความสำคัญของหลักการ	4.60	0.54	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
1.3 การนำไปใช้	4.60	0.54	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์						
2.1 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	4.80	0.44	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
2.2 มีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนา	4.60	0.54	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
3. เนื้อหาของโปรแกรม						
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.80	0.44	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
3.2 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้องกับองค์ประกอบ	4.60	0.54	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 เนื้อหากับระยะเวลา	4.80	0.44	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
3.4 Module 1 กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.80	0.44	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
3.5 Module 2 การรู้ดิจิทัล	4.60	0.54	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
3.6 Module 3 การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.60	0.54	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
3.7 Module 4 การสื่อสารดิจิทัล	4.60	0.54	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
4. กระบวนการ/วิธีการพัฒนา						
4.1 วิธีการพัฒนาเหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนา	4.70	0.44	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
4.2 มีการจัดลำดับขั้นตอนการพัฒนาที่ชัดเจน	4.60	0.54	มากที่สุด	4.70	0.44	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. การวัดและประเมินผล						
5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ตรงตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.60	0.54	มากที่สุด	5.000	0.00	มากที่สุด
5.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการพัฒนา	4.80	0.44	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.69**	**0.48**	**มากที่สุด**	**4.71**	**0.44**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล โดยรวมแล้วมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ในการนำไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ การรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กรถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งเริ่มต้นจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในทุกมิติของสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ไปจนถึงการการจัดหาเครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสม ล้วนส่งผลโดยตรงให้บุคลากร นักเรียน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดการปรับตัวและเรียนรู้ที่จะผนวกเครื่องมือดิจิทัลให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ในการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลนี้จะทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปสู่การทำงานที่มีระบบ เกิดประสิทธิภาพ ทั้งสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในอนาคต และการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกวินท์ บินสะอาด (2564) ได้กล่าวถึง การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล เป็นการสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีให้เป็นปกติจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในองค์การ ด้วยการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ เกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัล นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา ตรวจสอบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้

เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น และชุมชนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์และดิจิทัล ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมาก แต่มีความแตกต่างกันตามตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน แสดงให้เห็นว่าความต้องการพัฒนาผู้บริหารด้านภาวะผู้นำดิจิทัลมีความหลากหลาย และควรออกแบบแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทและคุณลักษณะของผู้บริหารในแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิรมณ ซึมกระโทก (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านจริยธรรม และ กฎหมายการใช้ดิจิทัล ทั้งนี้เนื่องมากจากผู้บริหารสถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายดิจิทัล ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูมีความระมัดระวังต่อการใช้ข้อมูล คำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะทำการเผยแพร่ข้อมูลนั้น ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.67 เรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสะท้อนถึงความคาดหวังของผู้บริหารสถานที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะด้านดิจิทัลอย่างเข้มแข็ง เพื่อใช้ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐิตา สงค์แก้ว (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีภาวะผู้นำดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ซึ่งภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องปรับตัวและเรียนรู้ เพื่อที่จะทำให้มีความรู้ความสามารถด้านดิจิทัลมาใช้เป็นองค์ประกอบและแนวทางในการบริหารพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อาภาภรณ์ ภูศรี (2565) ได้ศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และการ

เป็นพลเมือง ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบทุกด้านมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการเสริมสร้าง ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีการตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ดังที่ สุกัญญา แช่มช้อย (2562) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาคือปัจจัยสำคัญอีกหนึ่งปัจจัย ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพให้กับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำขององค์กรในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีความสามารถในการนำองค์กรโดยการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา นั่นก็คือคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัศน์ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยภาวะผู้นำที่สำคัญคือ ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4) การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ 6) ประเด็นทางสังคม กฎหมายและจรรยาบรรณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564) ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 7 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้และทักษะดิจิทัล การจัดการดิจิทัล วัฒนธรรมดิจิทัล เครือข่ายความร่วมมือดิจิทัล การปรับตัวสู่ยุคดิจิทัลและกลยุทธ์เชิงดิจิทัล องค์ประกอบที่สำคัญ คือ วิสัยทัศน์ดิจิทัล ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเริ่มจากมุมมองเชิงดิจิทัลที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยเริ่มจากการมองภาพอนาคตด้านดิจิทัล เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว ให้สถานศึกษามีทิศทางการดำเนินงานที่มีมีทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล Module 2 การรู้ดิจิทัล Module 3 การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล Module 4 การสื่อสารดิจิทัล 4) วิธีการพัฒนา โปรแกรมได้ใช้หลักการ 70 : 20 : 10 โดยแบ่งเป็น 70% การเรียนรู้และพัฒนาจากประสบการณ์ ส่วน 20% การเรียนรู้จากผู้อื่น และ 10% การเรียนรู้ผ่านการอบรม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัล มา 3 วิธี ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรม และ 5) การประเมินผล ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนา 60 ชั่วโมง โดยการประเมินก่อนและหลังการพัฒนา โดยได้รับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผลการประเมินโปรแกรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และมีความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 จากผลการประเมิน

ที่ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารได้จริง ซึ่งผลที่ปรากฏนี้สามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พวงแก้ว กิจธรรม (2552) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม หมายถึงแผน การจัดกิจกรรมที่มีขั้นตอน กระบวนการ วิธีการพัฒนาอย่างชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐณิชา ธนะสูตร (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ประกอบด้วย 3 Module ได้แก่ Module 1 ความเป็นมืออาชีพ Module 2 การสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการเรียนรู้ Module 3 วิสัยทัศน์ 4) วิธีการดำเนินการ 5) การวัดและประเมินผล ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนา 100 ชั่วโมง วิธีการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การพัฒนา จากบุคคลอื่น และ 3) การพัฒนาด้วยการอบรม และพบค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิต่อโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.81

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

1) หลักการ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นโปรแกรมที่มุ่งพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักการไปพัฒนาตนเองและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

2) วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 กำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล Module 2 การรู้ดิจิทัล Module 3 การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล Module 4 การสื่อสารดิจิทัล

4) วิธีการพัฒนา

4.1 การศึกษาด้วยตนเอง 70 % (42 ชั่วโมง)

4.2 การศึกษาดูงาน 20 % (12 ชั่วโมง)

4.3 การฝึกอบรม 10 % (6 ชั่วโมง)

5) การวัดและประเมินผล

การประเมินผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) การประเมินความรู้และทักษะก่อนการพัฒนา 2) การประเมินความรู้และทักษะระหว่างการพัฒนา จากการประเมิน

ใบงาน การร่วมกิจกรรม และ 3) การประเมินความรู้และทักษะก่อนหลังการพัฒนา และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาการเสริมสร้างตามโปรแกรมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ควรขยายผลไปสู่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาหรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของผลการวิจัย อันจะช่วยให้การพัฒนาโปรแกรมมีความเหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และสามารถประยุกต์ใช้ได้กับสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

9. บรรณานุกรม

กนกอร สมปราชญ์. (2562). **ภาวะผู้นำกับคุณภาพสถานศึกษา.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). **นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2569.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2567. จาก https://ops.moe.go.th/นโยบายการศึกษา-ศธ-2568-2569/

กวินท์ บินสะอาด. (2564). **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.** วิทยานิพนธ์รปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.** อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

จิราภรณ์ ปกรณ์. (2564). **รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฏฐิตา สงค์แก้ว. (2565). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.

ณัฐณิชา ธนะสูตร. (2566). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดาวรุวรรณ ถวิลการ. (2564). **ภาวะผู้นำดิจิทัล.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทอดศักดิ์ ณ สงขลา นิตยสาร สสวท. (2567). **เตรียมรับมืออย่างไร...ในการจัดการศึกษายุค BANI World.** สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2568. จาก https://www.scimath.org/other-article/item/18415-bani-world

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2553). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

ปณุณิฐฐา มาเชค. (2565). **การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล.** ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

พวงแก้ว กิจธรรม. (2552). **การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษสำหรับคนพิการ โดยกระทรวงศึกษาธิการ.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย.

ภิรมณ ซึมกระโทก. (2565). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.** วิทยานิพนธ์รปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สงบ อินทรมณ. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.** 16(1). 353–360.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (2566). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570.** ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570).** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2562). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานนท์ วิชานนท์. (2567). **สมัยที่ 2 “เพิ่มพูน” พร้อมขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลสานงานต่อ ก่องานใหม่ “เรียนดี มีความสุข” ทุกมิติ เดินหน้า “ปฏิวัติการศึกษาแก้ปัญหาประเทศ”.** สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2567. จาก https://moe360.blog/2024/09/16/minister-education-policy/

อาภาภรณ์ ภูศรี. (2565). **กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.